

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2021 M. RUGSĖJO 8 D. NUTARIMO NR. 721 „DĖL
ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS
NESĄŽININGOS PREKYBOS PRAKTIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ
TIEKIMO GRANDINĖJE DRAUDIMO ĮSTATYMĄ“ PAKĖITIMO“ PROJEKTO
(TAP NR. 21-1531(2); TAIS NR. 21-29459(4))**

2021-11-26 Nr. NV-3018

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM)

2. Projekto tikslas – patvirtinti Baudų už Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimus *skyrimo* tvarkos aprašą, siekiant nustatyti veiksmingą sankcijų skyrimo mechanizmą, atitinkantį ES direktyvos ir šio įstatymo nuostatas.

3. Dabartinė situacija:

- Projektas parengtas siekiant įgyvendinti 2021-06-17 priimtą (įsigaliojo nuo 2021-11-01) Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymą (toliau – NPPDĮ). Juo į nacionalinę teisę perkeliama ES direktyvos 2019/633/ES dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje nuostatos.
- NPPDĮ 21 str. 1 d. įtvirtinta, jog priežiūros institucijos skiriamos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios, o jų dydis priklauso nuo pažeidimo pobūdžio, pažeidimo trukmės ir masto, atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių.
- NPPDĮ 21 str. 13 d. nustatyta, kad Vyriausybė tvirtina baudų už šio įstatymo pažeidimus *skyrimo* tvarkos aprašą.
- įgyvendinant NPPDĮ nuostatas, Vyriausybė 2021-09-08 nutarimu Nr. 721 yra įgaliojusi ŽŪM patvirtinti Žemės ūkio ir maisto produktų priskyrimo prie greitai gendančių žemės ūkio ir maisto produktų tvarkos aprašą, Rekomendacinio pobūdžio greitai gendančių žemės ūkio ir maisto produktų sąrašą, Žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjų labai sunkios finansinės padėties nustatymo tvarkos aprašą.

4. Projekto esmė: siūloma patvirtinti Baudų už Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašą, jame tik detalizuojant NPPDĮ nustatytas esmines nuostatas dėl baudų.

Pagrindiniai siūlomo teisinio reguliavimo elementai:

- už NPPDĮ 4 str. 1 ir 2 d. nurodytų draudžiamų nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų taikymą žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjui, baudos dydis apskaičiuojamas ir skiriamas vadovaujantis NPPDĮ 21 str. 2 d. nuostatomis. Apskaičiuojant skiriamos baudos dydį, atsakomybę, lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės vertinamos vienu metu, iš pradžių sudedant konkrečiu atveju aktualius sumažinimo ar padidinimo procentinius dydžius ir po to pritaikant gautą procentinį dydį bazinio baudos dydžio atžvilgiu. Apskaičiuojamas galutinis skiriamos baudos dydis apvalinamas iki dešimčių eurų į mažesnę pusę;
- už NPPDĮ 4 str. 4 ir 7 d. nurodytus draudžiamus nesąžiningus prekybos praktikos veiksmus pirkėjams skiriama bauda iki 0,7 proc. nuo jų metinių pardavimo pajamų praėjusiais finansiniais metais, bet ne mažiau kaip 500 eurų;

- skiriant baudą pirmiausia apskaičiuojamas *pradinis baudos dydis*. Po to apskaičiuotas pradinis baudos dydis bus didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į *pažeidimo pobūdį* (įvertinant pažeidimo agresyvumą (tiekėjo atžvilgiu taikomą spaudimą, grasinimus ir kitas agresyvumą rodančias aplinkybes), *intensyvumą* (tiekėjų interesus pažeidžiančių veiksmų aktyvumą, dažnumą ir kitas intensyvumą rodančias aplinkybes), *trukmę* (trumpas, vidutinis, ilgas), *mastą* (nedidelis, vidutinis, didelis);
- kiekvienas iš pažeidimą apibūdinančių kriterijų (pobūdis, trukmė, mastas) turi savo koeficientą, patenkančią į intervalą nuo 0,22 iki 1,78 (iš koeficientų sandaugos dauginamas pradinis baudos dydis). Galiausiai apskaičiuojant skiriamos baudos dydį, atsakomybę lengvinančios ir sukinančios aplinkybės vertinamos vienu metu, iš pradžių sudedant konkrečiu atveju aktualius sumažinimo ar padidinimo procentinius dydžius ir po to pritaikant gautą procentinį dydį bazinio baudos dydžio atžvilgiu. Skiriamos baudos dydis apvalinamas iki dešimčių eurų į mažesnę pusę.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- numatoma, kad būsimas teisinis reguliavimas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai – produkcijos tiekėjams, nes efektyvus baudų taikymo mechanizmas turės atgrasomąjį poveikį pirkėjams, ketinantiems taikyti nesąžiningos prekybos praktiką tiekėjų atžvilgiu;
- pažymėtina, kad Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- suderinta be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Konkurencijos taryba, Vidaus reikalų ministerija ir VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra;
- pirminiam Projektui Teisingumo ministerija ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė analogiškas pastabas, kad Projekte turėtų būti nustatyta baudų už NPPDĮ pažeidimus *skyrimo*, o ne baudų *dydžio apskaičiavimo* tvarka, kurią nustatyti Vyriausybei įstatymu nesuteikti įgaliojimai. Tokie aspektai kaip baudos skyrimo kriterijai, baudų apskaičiavimo principai ir taisyklės yra įstatyminio reguliavimo dalykai;
- ŽŪM pakartotinai teikia patikslintą Projektą, kuriame, įvertinusi šią pastabą, papildė sąvoka: „*Baudos už nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo pažeidimus skyrimas* – procesas, kuris apima Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimo vertinimą ir už pažeidimą skiriamos baudos *apskaičiavimą*“;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė antrinėje išvadoje pažymi, kad išlieka aktuali aukščiau minėta pastaba, taip pat teikia kitas tikslinamojo pobūdžio pastabas.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – tiesiogiai neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlome Projektą aptarti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021-11-26 antrinėje išvadoje Nr. NV-3016 pateiktas pastabas.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37070663722, el. p. vaidas.talacka@lrv.lt